

کامه‌ران ئیسحاق په‌ری :

بچوکردن‌وهی سه‌دادام وله‌سیداره‌دانی له‌سه‌رهکه‌یسی دوجه‌یل نه ک که‌یسی ئه‌نفال خوشبختی کورده..؟

سازدانی: ریژن ئیبراھیم

rezhenn@maktoob.com

تەوەرە و باسیک له‌سەرلە سیداره‌دانی هەرسى تاوانبارى دەسەلەتدارى پېشۇووی عىراق، بۇ تاوتۈكىردىنی دادگای كردىنی سەدام حىتىن سەرۆكى له‌سەر لادر اوی عىراق و بىپارى له‌سیداره‌دانى و چۈنیه‌تى جىبىه‌جى كردىنی پرۆسەكە و له‌سیداره‌دانەكەو قەربووكىردن‌وهى زيانلىكەوتۇوان بەتايبەتى له دۆسىمە ئەنفال و كىميابارانى هەلەبجە، بۇ ئەم بەشەي تەوەرەكەمان نۇوسەر و رۇزئىنامەنۇوسى دوورە ولات **(کامه‌ران ئیسحاق په‌ری) وەلامى پرسىيارەكانى كوردىستان راپورتى دايەوە.**

كوردىستان راپورت: ئايا تاچەند ئەو له سیداره دانە ياسايى بۇو ؟

(کامه‌ران ئیسحاق په‌ری) به‌رلەوهى وەلامى پرسىيارەكان بىدەمەوه، گەركەمە گوته‌يەكى مىشىل فۆكۆبېينمەوه گۆركەدەلىت (رۆلى رۆشنىير ئەوهىيە كەھەندىك شت له‌زەينى خەلکدا بگۈرۈت) لەم گۆشەنىگايەشەوه ئومىيەدەوارم تەوەرلەپاسى له‌سیداره‌دانى سەدام ئەو رۆلە بىگىرىت كە فۆكۆ خوازىيارە بىھېننەتەكايەوه، ھاۋات، قىسەكىن لەسەرتەوەری دادگايىكىردنەكەوگەرنەتەبەر ئەپری و شويىنانە كەگىراونەتەبەر بۇپىكانى ئامانچەكىشتىيەكان، بەھەزاران وشە لەخۇئەگىيت، ئەشكىرىت له‌ئايىنەدا لەدووتۇي سەدام پەرتۇوك كۆبەندىيان بکەين وله‌خانەي كەتىبەكانىش بەنەمرى ھالىانگرین، بەلام بارقۇسەي له‌سیداره‌دانى سەدام ودارودەستەكەي تەنھاسەفتەكەردىنی وشە نەبىت، بەلکو لەناوھەمۇۋئەوكتىيانە، لەناوھەمۇۋئەو وشەپەنگ خواردوانەدا بەدواي وەلامى ئەم پرسىيارە بکەوين وپېرسىين كىسى له‌سیداره‌دانى سەدام چى بەقازانجوچى بەززىيان كەوتەوه .

له‌سیداره‌دانى سەدام وەك پرۆسەتايىبەتمەندى ورەنگ وسىماي تارادەيەك جىاوازلەھەرپرۆسەيەكى ترى دادگای كردىنی تاوانباران هەيە، ئەگەرباس له‌ياسايى پرۆسەجىبىه‌جىكىردىنی سزاکە بکەين ئەبىت سەرەتا پاشاكاوانە بلىن كە پرۆسەكە هەرلەيەكەم ساتى لەدايكىوونى بەمردوووی لەدايك بۇوه بەمردووویش لەزاكىرەدا دەمەننەتەوه. له‌سیداره‌دانى سەدام ستراتىيەتكىي پېلەبەدگۇمانىيە، ستراتىيەتى رېزىمەكە بۇپاراستنى هەيېت وسەنگى سىياسى خۆي پەنای بۇبردوه ئەتوانم بلىم ئەم ستراتىيە، نەيتوانى وەك بىۋىست رۆلى كارىگەری خۆي بىبىنەت وئەۋئامانجەش بەھېننەتەدەي كە ئەو رېزىمەخوازىارى ھەنئانە كايىي بۇو، چەمكىكم دەركەوت كە دىموكراسيخوازە نويكانى پاش رۇوخانى عىراق ويستيان بەو دادگايىيە لافى ئەوهلىتىدەن كەدەيانەويت عىراق بەئەزمۇونىكى دەگەمن وېنى دانىقەلەمېزۇووی فەرمانىھەواي ناوجەكەبەرن كەچى شىۋازى بەپىوهچۇونى پرۆسەكە تادواساتى تەواوبۇونە دواترىيش لەبىرچۇونەوهى لەھىزرى دۆست ونەياردا، پرۆسەيەكەبەناكاملى دەمەننەتەوه له‌سیداره‌دانەكەشى بەشىۋەيەھىمایەك بۇو بۇ پوچىردن‌وهى ئەولاف وبەشان هاتنە خوارەوەباوەرپەخۆبۇونە كەدەسەلەتگرانى پاش سەدام، پېشۇوهخت زەماوهنەيان بۆدەگىرا دەرىشكەوت كەسياسەتمەدارە مۇدېرنەكانى عىراق پەروەردەي بارىكى تەنگەزەو ناھەمۇارن.

كوردىستان راپورت: بۇ پەلە كرا له سیداره‌دانى سەدام و بەرزان تكىرىتى و عەواد بەندەر، ئايا دواكەوتى لە

سیداره‌دانه که هیچ کوچکی در وعده دارد، لاهسر و هزاعی نیستای عراق، تو پیت وانیه به له سیداره‌دانیان چهندین نهیینیان برده ژیر گل، نهده کرا زیاتر نیشیان لاهسر بکریت بو زیاتر دهرخستنی توانه کانیان تاکو کوتای پرسه که ثینجا له سیداره‌یدرانایه؟

کامهارن ئىسحاق پەرى)بۆچى باشتروايەپرسىيارەكەبەشىۋەيەكى تر بىكەين وېلىن بۆچى دواكەوتن لەسىدارەدانەكەي، بەمانانىيەكى ترئەگەر ئامانج لەپرۇسەكە مەركى سەددام بىوبىتت بۆلەيەكەم ساتەوە ئەويان نەكردۇ، بۇوەلامى پەلەكىدىن يان دواكەوتن بۆلەسىدارادنى يان ھەر سزايدىكە بەشايىستەي تاوانەكانى بىازنرىت ئەو گوتەيەمان بۆپىشت راست دەكتەوهەكەپەلەكىدىن يان دواكەوتن لە جىبەجى كىرىنى سزايى تاوانبارن شىكستىكى ترى پرۇسەكەيە، كە بەيەك ئاراستە لەگەل نەپېكەن ئامانجە گشتىيەكان يەكەدەگەرىتەوە، بەلام داخۋەئەگەر پەلە نەكرايەسەددام هېچى ئاشكرا دەكىد، بۇخۇي دووركەوتتەوهەكى ترەلەناسىنى كەسييەتى ورەفتارى سەددام، بەپاى من ئەگەرمەبەست لەچاوهەپىكىدىن، تاكاتى تەواوبۇونى پرۇسەكە ئەوبەدگومانىيە دروست دەكتە كەنەدەبوايەھەبىت باشە ئەگەر بەوهەمۇوبەلگەوشايەت و(تەن)ە لەدىكۈمىتت لەسەرتاوانەكانى سەددام نەتوانىن ئەوبەسلەيىن كەسەددام كەسييىكى جىنایەتكاربۇوه وچاوهەرىي ئەوبىن بەلکابەم ئاخىرى عمرەمۇ عجىزەيەك دروست بىت ونھىتى يەكمان بۇئاشكراپاڭات؟ ياخودلاني كەم پەشيمانىيەك بنوينىت!! كەئەممەھەرگىز لەگەل كەسييەتى سەددام ناگۇنچىت، ئەممەتتىنەگىشتنە لەسەددام، ھەرچى لەبارەي خۆلەگىليدانى مام جەلال بۆلەسىدارادانەكەي و ھەلۋىستەي ئىيمزا نەكىدىن وخەمساردى نواند لەئاست سزايى لەسىدارەدانى سەددام تاپادىدەي كەنارگىرى دوورەپەریزى ودەنگ نەكىدىن بەپاى من لەوسۇنگەيەو سەرچاوى گىرتوھ كەمام جەلال نايەويت لەدواساتى تەمنەن و خەباتى سىياسى خۆيدا دەستى بەخۇينى سەددام سووربىتت وله ئايىندەشدا بکەويتتە ژىرتۇانجى كۆنخوازى دوينى و ئافەرینى نۇئى خوازەكانى سېبەي پاش خۆي.. مام جەلال نەيوىست بۇمېزۇرى سەرەرەرى و نۇشۇستىيەكانى ئەو دەسکەوتە توْماربىكەت كەپېشىترسەركىدە كوردەكان لەگەل دەركەوتتى ھەلۇدرەفتا ھەولى بەدەستەتىنانىيان داوه. دەنا باوهەنەكەم گەرمام جەلال بىيوىستايە رۆلىكى بەرچاوترلەپرۇسەكە بېينىت كەس بېتۇانىيە بېنگى بخستايەتە بەردەمى ياخودخۇشى بېيدەنگ بوايەلەسەرئەنورۇل نەدىتتە.

کورستان راپورت: نهده کرا له پیش مهله فی دوجه یله وه له سههر مهله فی ئەنفال و کیمیا بارانی هله بجه دادگای بکرانایه، تو پیت وانییه جۆریک له سیاسەت بەدی دەکرا، تو پیت وايە ئەوه ئەنفالىکى تر بۇ بۆ كورد و بەسەر گەله كوردا هات؟

(کامه ران تیسحاق په ری): بچوکردن و هی سه ددام و له سیداره دانی له سه رکه یسی دوجه یل نه ک که یسی ئانفال خوشبختی کورده، نه ک سیابه ختی بیت..!، ئه بیت کور دسوپاسی خودا و ندبکات بوئه و هی که سه ددام له سه رئنه نفال له سیداره نه درا، چون کیمک ئه گهر بهاتایه سه ددام له سه رئنه نفال له سیداره بدرایه ئه نفال له کیشەی میله تیکه و بچوک ده بوبوه ناو یه ک که سدا کوڈه بوبوه، (که ئه ویش خودی سه دダメه)... لبه رئنه و هی ئه نفال هه تا ئه مرومان نه بوقته ستراتیز و نه بوقته پرۆسه وله سیداره دانی پیشوه ختی سه دامیش ئه گه ربه رای ههندیک که س هینده ترباره که ئاللۆز کر دبیت ئه وابه رای من پیگاشی پاک کرد و ته ووه، ئه کریت هه رله و یو و دهست پی بکینه و، له خالی له سیداره دانی پیشوه ختی سه ددام له ویوه له ئه نفال تیکه بین، مه بستم له تیگه یشتنی ئه نفال، تیگه یشتنه له سیاسه تی رژیمیک که هه رله سه ره تای ده رکه و تن و سه ره لدانی و هه بونی خوی له سه رنمه مای سرپنه و هوبکتاوی ئه وانی تربونیادناوه، خوئه گه رمه بست له نه مری ئه نفال بیت ده بیت کار بوقه و هه بکه بین که ئه نفال به زیندو و بی لاهزری هه مو و ماندابیت نتیه و هه، بوقه و هی ئه و نه مریه ش ئه بدهیه ت به خوببینیت؟ ئه بیت کار بوقه و بکه بین له پشتی ئه نفال فکریک هه بیوه به ناوی فکری به عسی عه رهی

ئىشىتىراكى، ئىمەئەبىت كار بۇ لەسىدارەدانى ئەوفىكىرەبکەين نەك ئەوهى كەجييەجىي كىدوه. ئىمە كەلەزىر بارخاپى هەستەبزاواهەكان نىگەرانىن، بەوهى كەمافى خۆمان پىتنەگىشتەو، با ئەونىگەرانى وڭازنەدەيىھ، ئەونا كاملىقى لەگەيىشتن بەماف و درچەرخانىكى تايىبەتمەندۇنەوعى بەيىننەتەئارا كەنەھەيلىن ورىيگە نەدەين بەھېيج كەسولايەنىك چى دى بازىرگانى بەكارەسات و مىزۇوى مەركەساتەكانمانەو بكت، خۇ ئەگەرمەبەست لە لەسىدارەدانى سەددام لەسەركەيسى ئەنفال قەرەبۈوكىدى زيان لىكەوتوانى ئەنفال بىت با ناونىشانى چارەنۇوسى 182ھ زاچارمۇۋەن بىتەناونىشان و شۇناسى سەتەملېكراوى نەتەوهىك، هەرئەم ناونىشانەش بىتە قەرەبۈوكىدى زيانلىكەوتوانى ئەنفال..لەوهش زياترمن ئەلىم لەسىدارەدانى سەددام لەسەر دوجەيل ئەبىت ئەو داچەلەكىنە، ئەو بئاتاكا ھىنانەوهى بەيىننەتەئاراوه لەسەرھەموۋىشىك ھەمۇوهەلوىسىك ھەمۇبرىارىك كەدەسەلەتى كوردى بەنيازە لەئايىنەدا بىننەت.

کوردستان راپورت: له سیداره‌دانه‌که بُو له سیداره‌دانیکی تایه‌فه‌گه‌ری پیوه دیار بُو، هر له سه‌ره‌تای ریوره‌سمه‌که‌ی له سیداره‌دانی سه‌دام چه‌ندین هو‌تافو چه‌ندین شیعاري جیاجیا وتران و دواتر شیعه‌کانیش له سیداره‌یان دا، من ده پرسم تو پیت وانیه هاوپه‌یمانان له عیراقدا سه‌دامیان ته‌سلیم به گروپه‌که‌ی موقته‌دا سه‌در کردوو ئمه‌ریکا به‌مه سیاسه‌تیکی ودهای نواندیت که له ژیره‌وه له‌گه‌ل یه‌کدا ریککه‌وتبیتن ئه و گروپه‌ش به‌مه تواني خوینی باوکی بکریت‌وه؟

کامه ران نیسحاق پهربی که له گوړه پانی له سیداره دانه که رووی دا کار دانه و هېه نه که کاره که خوی کار دانه و هېه ئه و دابه شکر دنه يه، که هه ر له سه ره تای ګرتني ده سه لات و دابه شکر دنی غه نيمه وئيمتيازاته کان له سه رېنچینه (ته وافق) بونیادن رابه دا خه و دادگاو پرسه داد ګایي ګردنه که ش له سه ربنه مای ته وافق (هاوسه نگی) به ریوه چوو، خوشتان بینیتان، به پیشی هاوکیشی هاو سه نگی دادو هره که ده بیت کور دبیت وجیبه جیکه رکه شی شیعه بیت، به لام له ناو هه مو وئه مانه دا ئه بیت بلیم سه ددام، له گوړه پانی له سیداره دانه که وله دو اساتی ژیانیدا زور له وان زیره کتر ده رچو وئه و به دو اقسه هه مو و ئه و شیعارات هو تافکیشان وله خوازی بیونه پوچه لکر ده وه کاتیک که رووی کرده جیبه جیکه رانی بریاره که و ګوتی (عیراق بی من هیچ نا ګه ینیت) سه ددام و یستی بهم قسانه په یامیک بگه ینیت بلیت ئیوه هه مو و تان له منه وه سه ره چاوه ده ګرن و عیراق له نه بو خد نه سرد هست پیده کات وله مندا کوتا دیت.. له منه وه بیر کردنه و هه رله منیشا خه یا ل به تال ئه بیت وه، سه ددام به دو ای خویدا به جیبه جیکه رانی سزا توانه کای ګوت ئه و سه ره ده مه که توی تیاده ژیت من خول ғاندو مه.. دواتریش منم خواه نه هه مو و سه ره ده مه کانم.. زور بلیت نیمه ګه ربلیم ئه وان توانیان سه ددام له سه ره زیان نه هیلن، به لام نه یان نتوانی بیری سه ددام له سیداره بدنه، که به رای من له سیداره دانی ئایدیا گران تره و هک له سیداره دانی پا به ری فیکر. ئه مه جگه له و هکه له پرسه دی له سیداره دانی سه داما به ره و روروی ئه و واقعیه تاله ده بینه و هک چه ند له ګه ل تیرو و اینینه هاو چه رخه کانی ئه مه سه ره ده ناکوک و یه ک نه ګره.

کوردستان راپورت: دهرکه و تنی ئەو دیمه‌نانەی لە سیداره دانی سەدام حسین بەتايبة‌تى لە شاشەی تەلە فیزونە کانەوە، کارداھەوەيەکى سلبى لەسەر بۇو، تو پىت وايە ئاسايى بۇو ئەو وينە قىدىيانە بلاو كردنەوە؟

(کامه ران نیشاندای ریوشوینی له سیداره دانی سه ددام بوجیهان له به ردام شیکردن و دیه کی
کومه لناسیداین ئەودیمه نانه ئاستی هۆشمەندی وروناکبیری ئەوکۆمەلەمان پى نیشاندەدات کە چۈن له گەل
پووداوى سزاي له سیداره دان يان جىبەجى كىرىنى سزا مامەلە دەكەن. ئەگەر لە شوینىكى ئەم گەردۇونەش
كەسائىك ھەبىت لاسايى له سیداره دانەكە يان كربىتت ھەبۇونى ئەحوالەتە ئەوەدەگەينىت كە پەيامەكە گەيىشت
(کۆمەنیكە يىشن) كەدەكاتە راگە ياندىن وبىيەكە وەستن ئامانجى ھاوبەشى كىرىنى نىوان نىزەر ووھرگە،
بۇئە وەي بگەنە جۈرەلە يەگەيشتىك لە سەرئە وەمە بەستە دىيارىكراوەي كە پىرسە كە لە بېتاۋىدا دروست بۇوه.

له حالتى له سيداره دانى سەددام ولاسايىكىرىدنه كەبەدى دەكىرىت وئەتوانم بلىم ئەوجۇرە لە يەك گەيشتنەي دروستكىردوھە كەپرۆسەي كۆمينىكەيشن خوازىارە بىھىتىتەدى)، هىچ پرۆسەيەكى كۆمينىكىشىن له نىيوان نىزەر رۇوهەرگەدا بەدى ناكىرىت گەرئامانچىك لەپېشتىيە وەنەبىت، چونكە ئەگەر ئامانچ نەبوو بەيەكە وەبەستنەكە نايەتەدى، بە نەھاتنە دېشى واتەئارەززووھە كانى تىزىنە كىردووى پاشان ئەھوەي من بىزازم لەسەر لاسايى كەرەوانى سەددام تائەم رۇقۇزمارە يىان گەيشتۇتە 7 كەس يەكەم كەسىش مندالىكى پاكسستانى بۇوەلەتەمەنى 10 سالىدا، كە بەھا وکارى ھاۋىتىيەكى خۇى خۇى خنكاند، گەر بەوردىش تەماشى جىزۈوانى ئەھلاسای كەرانە بکەين دەبىنلىن كەسەربە كۆمە لەكاھە ژارودواكە و توھەكە ئاسياخۇرە لاتى ناوه راستن و بەشىۋەيەكى بەرچاۋ (پرۆسەي كۆمنىكە يىشىنەكە) گەيشتۇتە ناخىيان بەپېچە وانەوه، قەد نايىيىسىت لە خۇرئاوادا مندالىك لاسايى ئەھلاسای بکات لە بەرنە بۇونى ھاۋىبەشىيەك له نىيوان نىزەر رۇوهەرگەدا. لە بەرنە بۇونى زەرۇورەتىك بۇتىركەدنى ئارەززووی وەرگروپىنکە وەگرىدىانى. ئەھەشتان لە بىر نەچىت ئەوزمانەي كەلە كاتى له سيداره دانى سەددام بەكارەت زمانى وينەبۇو، كە كارىيەگەرتىرين شىۋازى گەياندىن و كارتىكىرىدەنى مىدىاش لەسەر وەرگروپىنە كانە. كارتىكىرىدەكە تەنها بەلاسايى كردىن ئەھەستاوه، بگەرە جولاندىن و بىزواندىن چەمك و چەرۇكەدنى بىرى شەرانگىزىش كۆتايى هات....

بۇمنىش ئەورۇڭىسى كەسىدەدام لەسىدارەدرا مەسىجىيەكى سەپىرم بۆھات نۇوسرابىووجەزىنەكانى كريسمس وقوربان و سەرى سال و لەسىدارەدانى سەددامات پېرۇزبىت، دوايش پىم زانى كەكۆمەلېتىك خىزانى كوردى لەھەندەران تاكارەتلىرىچارى سەرلەبەيانى بەدىارچاودەۋانى لەسىدارەدانى سەددام و پشت راستىرىدىنى ھەوالى لەسىدارەدانەكەي، پېشى خۆيان چەماندوھو خەۋيان لەخۇزراندبوو، بەلام من خەوتىبۇوم؟!